

Toegevoegde waarde Raad van Economisch Adviseurs is niet aangetoond

“Waar de REA werkelijk een verschil kan maken in het beleidsdebat, is in het signaleren en duiden van problemen, het constateren van blinde vlekken en denkfouten in het bestaande beleid en in het formuleren van alternatieve oplossingen”
(ESB van 16 december 2005).

■ Stelling:

De REA voldoet niet aan haar zelf geformuleerde doelstelling.

Allereerst de blinde vlekken en denkfouten. De Raad van Economisch Adviseurs (REA) leverde tot op heden vier adviezen: bij voorjaarsnota en rijksbegroting en inzake bureaucratiesering en innovatie. Stuk voor stuk lezenswaardig, maar zonder ook maar één ontmaskerde blinde vlek. Er is immers geen politieke partij die niet overtuigd is van de noodzaak van minder bureaucratie en meer innovatie. Ook IMF en OESO behandelen in hun rapporten steeds deze onderwerpen, net als overigens het begrotingsbeleid. Een oordeel over denkfouten is vaak subjectief, maar de REA kan er zelf in ieder geval ook wat van. Zo bepleit de REA een andere timing van sociaal economische hervormingen.¹ De onzekerheid omtrent de stelselherzieningen die ingaan op 1 januari 2006 zou leiden tot meer besparingen bij de burgers. Inmiddels weten we dat er juist sprake is geweest van ontsparingen.² Erger nog, deze oproep tot rustig polderen staat in schril contrast met een andere constatering in hetzelfde REA-advies, namelijk dat stimulering van productiviteit en economische groei vraagt om institutionele vernieuwing. Ook de oproep tot een vlaktax en een grondslagverbreding van de inkomstenbelasting bevat interessante gedachtecronkels.³ Waarom een tarief van circa 40%? Dit betekent dat mensen in de laagste twee tariefschijven fors meer belasting zouden gaan betalen. Bepaald geen stimulans tot meer werken, tenzij een en ander met inkomensafhankelijke regelingen wordt gerepareerd, maar daarmee wordt het effect van de vlaktax op de marginale tarieven weer gemitigeerd. De financiering uit grondslagverbreding betekent bovendien dat belastingbetalers gemiddeld geen lagere belastingdruk zullen ervaren. Een stevige stimulans voor de arbeidsparticipatie zal alleen uitgaan van lagere effectieve tarieven, liefst in de vorm van een vlaktax. Wie ontmaskert hier eigenlijk welke denkfouten?

Dan de bijdrage die de REA naar eigen zeggen levert aan: ‘het formuleren van alternatieve oplossingen’. Die is juist heel mager. Het advies over de vlaktax bevat geen suggesties voor daadwerkelijke belastingverlaging door lagere overheidsuitgaven. Ze zijn toch echt wel te bedenken. Het advies over innovatie pleit voor extra uitgaven van circa 15 miljard voor R&D.⁴ Over de financiering wordt alleen in algemene termen gesproken: ‘de stofkam door subsidieregelingen en terughoudender omspringen met grote infrastructurele projecten’. Dat is wel erg optimistisch voor een jaarlijks terugkerend bedrag van ruim twee maal de rijksuitgaven aan infrastructuur. Het advies over bureaucratiesering stopt waar het spannend kon worden.⁵ Wel procedurele voorstellen, maar geen antwoord op de werkelijk lastige vraag: Welke regels zijn zo overbodig dat we die afschaffen? Opnieuw zijn wel concrete suggesties te bedenken, maar de REA durft dit kennelijk niet. Waarom niet het mes in de product- en bedrijfsschappen, de Wet Arbeid en Zorg intrekken en vervangen door verdergaande deregulering in de kinderopvang, de preventieve ontslagtoets afschaffen?

De leden van de REA zijn ongetwijfeld wetenschappers met een bewezen staat van dienst. Helaas hebben ze gezamenlijk tot op heden nog weinig originele en praktisch toepasbare adviezen uitgebracht. ■

Stef Blok

*De auteur is financieel woordvoerder van de VVD-fractie in de Tweede Kamer.
s.blok@tweedekamer.nl*

De redactie heeft de Raad van Economisch Adviseurs de gelegenheid geboden om te reageren, maar deze heeft hiervan geen gebruik gemaakt.

1 REA-advies no. 2 Voorjaarsnota 2005.

2 Macro Economische Verkenning 2006.

3 REA-advies no. 3 Miljoenennota 2006.

4 REA-advies no. 4 Innovatie en economische groei.

5 REA-advies no. 1 Bureaucratiesering en overregulering.